

Volumul "Flori de mucigai" de Tudor Arhezi

Reprezentativ, prin asumarea creatoare a "esteticii uratului", volumul "Flori de mucigai" este publicat in 1931, la un an dupa cel de proze intitulat "Poarta neagra".

Ambele opere circumscriu aceeaasi experienta-limita, privarea de libertate a fiintei umane, acelasi univers-penitenciarul. Si una, si cealalta sunt reflexe artistice ale unui fapt de viata : lunile de detentie traite de poet la inchisoarea Vacaresti, in urma procesului intentat ziaristilor "colaborationisti", filo-germani, in 1918 (poetul avandu-l ca tovaras pe aceeaasi banca a acuzatilor pe Ioan Slavici).

Unitar sub aspect tematic, ciclul "Florilor de mucigai" transfigureaza lumea intunecata, trivial-pitoreaasca a puscarii, creioneaza galeria de figuri barbare care o populeaza, scrie cronica intamplarilor ei halucinante. Destine umane eronate, faturi mutilate fizic si moral invadeaza, pentru prima oara in literatura romana, spatiul liric.

Dincolo de orice considerente etice, toata aceasta lume decazuta emotioneaza prin cutremuratoarea suferinta traita si prin palparea de omenesc ce, chiar in absenta oricarei sperante, refuza sa moara. O procesiune de figuri rocambolesti-talhari la drumul mare, amorezi barbari de mahala, marunti hoti de gaini si de buzunare, estropiati, deviati genetic, dementi, criminali, tiganci prostituate-creioneaza in aqua forte scena din viata de penitenciar, "fermecatoare stampe diabolice" (Perpessicius).

Toate ilustreaza fata bolnava, moral sau biologic, a fiintei umane. E cu adevarat emotionanta figura unui psihopat, maniac religios, in "Candori". De un tragism sublimat pana la esenta e povestea tanarului taran Ion Ion, incarcat pentru nesupunere fata de "boieri" si mort in asteptarea eliberarii. Poezia "Mortii" surprinde imaginea evacuarii cadavrelor din incinta inchisorii, halucinantata procesiune ce, in regimul penitenciar, apare ca fapt divers.

In acest spatiu infernal, asemenea "Casei mortilor" a lui Dostoievski (roman tradus de Arghezi), condamnatii traiesc laolalta cu viermii, sobolii, paduchii, in intunericul care-i acopera si-i reprezinta. Locul "poarta stigmatelor raului" (N. Balota), iar fapturile, temniceri sau intemnitati, sunt desprinse de conditia umana si retrase inspre formele primare, animalice, de existenta.

Tarati ereditar- ceea ce le pune sub semnul intrebarii vinovatia-bestii amorale ("Pui de gai") sau nefericiti oprinati si marginali, puscariasii sunt figuri primitive si, tocmai de aceea, de un patetism rascolitor. Inchisoarea le intipareste pe chip cea mai cutremuratoare expresie a durerii. Doborat de pacat, viciu, boala sau moarte, omul din "subterana" pare ca isi incearca chiar limitele suferintei si ale puterii de a indura.

Surprinde, cateodata, in lumea intunecata a puscarii o neasteptata si pasagera raza de lumina. Asa e, de pilda, viziunea mistica a unui muribund, transpusa in versuri eterate, suave : "La patul vecinului meu/ A venit az-nopate Dumnezeu/cu toiag, cu ingeri si sfinti/ Doi ingeri au adus o

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

carte/Cu copcile sparte/Doi o icoana, doi o carja, doi o coroana. /Diaconi in stihare / Veneau de sus, din departare / Calcand pe calcaie / cu fum de smirna si tamaie. // Lumanari de ceara / Se incrucisara, / Scara din cereasca-imparatie / Scobora in infirmerie, / Pe trepte de clestar / Langa patul lui de talhar ". ("Cantec mut").

Unica in cadrul ciclului, pentru ca prezinta rascumpararea infaptuita, poezia "Cantec mut" si-ar putea gasi un loc mai potrivit in "Psalmi", caci, in ciuda sfortarilor mereu reluate, psalmistul arghezian n-a avut parte de o epifanie ca cea petrecuta in odaia in care mirsoul mucegaiului este sters, facand loc sacrului ce transfigureaza locul si faptura umana.